

No 1 | 2023

JEAN MONNET PROJECT | EUSYP
"STRATEGIES AND POLICIES ON YOUTH IN THE EU"

WORKING PAPER

ΕΝΙΣΧΥΟΝΤΑΣ ΤΗ ΝΕΑΝΙΚΗ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ:
ΜΕΛΕΤΩΝΤΑΣ ΤΑ ΔΗΜΟΤΙΚΑ ΣΥΜΒΟΥΛΙΑ
ΝΕΩΝ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

ΠΙΠΕΡΙΔΗΣ ΣΤΑΥΡΟΣ

With the support of the
Erasmus+ Programme
of the European Union

Jean Monnet Project | EUSYP
STRATEGIES AND POLICIES ON YOUTH IN THE EU

**Ενισχύοντας τη Νεανική Συμμετοχή: Μελετώντας τα
Δημοτικά Συμβούλια Νέων στην Ελλάδα**
Πιπερίδης Σταύρος

All rights reserved.

**No part of this paper may be reproduced in any form
without permission from the author**

This project has been funded with support from the European Commission. This publication (communication) reflects the views only of the authors, and the Commission cannot be held responsible for any use which may be made of the information contained therein.

Περίληψη

Τα Δημοτικά Συμβούλια Νεολαίας διαδραματίζουν κρίσιμο ρόλο στην ενεργοποίηση των νέων, λειτουργώντας ως μια πλατφόρμα συμμετοχής στις τοπικές δημοκρατικές διαδικασίες. Το παρόν κείμενο εργασίας μελετά τον ρόλο και το έργο που επιτελούν τα Δημοτικά Συμβούλια Νεολαίας στην καλλιέργεια ενεργών πολιτών και στη βελτίωση της ζωής των νέων στην Ελλάδα. Η έρευνα θα εστιάσει στο θεσμικό πλαίσιο, τις δραστηριότητες, τις ευκαιρίες και τις προκλήσεις που διέπουν τα Δημοτικά Συμβούλια Νέων, υπό το πρίσμα και της Στρατηγικής της ΕΕ για τη Νεολαία 2019-2027. Στα συμπεράσματα πραγματοποιείται σύνθεση των πληροφοριών, καταλήγοντας στο ότι παρά τις προκλήσεις που αντιμετωπίζουν, τα Συμβούλια Νεολαίας έχουν τη δυνατότητα να παρέχουν πολύτιμες ευκαιρίες για την προσωπική ανάπτυξη των νέων, τη συμμετοχή τους στα κοινά και τη συνδιαμόρφωση πολιτικών που τους αφορούν. Αυτό επιβεβαιώνεται και από την ως τώρα ευθυγράμμιση των προσπαθειών τους με τη Στρατηγική της ΕΕ για τη Νεολαία. Ωστόσο, η εναρμόνιση τους με την ευρωπαϊκή Στρατηγική δεν αρκεί. Για την ουσιαστική υλοποίησή της και την επίτευξη αποτελεσμάτων στην πράξη, χρειάζεται η προσαρμογή και υιοθέτηση κατάλληλων μέτρων από τις τοπικές, περιφερειακές, και κυρίως εθνικές αρχές.

Λέξεις-Κλειδιά: Συμβούλια Νέων, Ελλάδα, Νεανική Συμμετοχή, Στρατηγική της ΕΕ για τη Νεολαία

Πίνακας Περιεχομένων

1.	Εισαγωγή	2
2.	Σύντομη Βιβλιογραφική Επισκόπηση	3
3.	Θεσμικό Πλαίσιο και Τρόπος Λειτουργίας	5
4.	Τα Συμβούλια Νέων στην Πράξη	8
	4.1. Τύποι Δραστηριοτήτων	8
	4.2. Ευκαιρίες και Προβλήματα	9
5.	Η Στρατηγική της ΕΕ για τη Νεολαία 2019-2027	11
		2

6. Συμπεράσματα	13
7. Βιβλιογραφία	15

1. Εισαγωγή

Τα δημοτικά Συμβούλια Νεολαίας διαδραματίζουν κρίσιμο ρόλο στην ενεργοποίηση των νέων, λειτουργώντας ως μια πλατφόρμα συμμετοχής στις τοπικές δημοκρατικές διαδικασίες. Αυτά τα συμβούλια ενδυναμώνουν τα νεαρά άτομα, ενισχύουν τη φωνή τους και συμβάλλουν στη διαμόρφωση πολιτικών και πρωτοβουλιών που επηρεάζουν άμεσα τη ζωή των συνομηλίκων και των δικών τους, διασφαλίζοντας ότι οι ανάγκες και οι προοπτικές τους αντιπροσωπεύονται και αντιμετωπίζονται.

Το παρόν κείμενο εργασίας μελετά τον ρόλο και το έργο που επιτελούν τα δημοτικά Συμβούλια Νεολαίας στην καλλιέργεια ενεργών πολιτών και στη βελτίωση της ζωής των νέων στην Ελλάδα. Η έρευνα θα εστιάσει στο θεσμικό πλαίσιο, τις δραστηριότητες και τις προκλήσεις που αντιμετωπίζουν τα Τοπικά Συμβούλια Νέων, υπό το πρίσμα και της Στρατηγικής της ΕΕ για τη Νεολαία 2019-2027. Ο σκοπός είναι διττός: αρχικά να καταγραφεί και να μελετηθεί ο παραγκωνισμένος θεσμός των ελληνικών Συμβουλίων Νεολαίας, ο οποίος μόλις προσφάτως επιχείρησε να εντατικοποιήσει τις δραστηριότητές του, και κατά δεύτερον να αναδείξει τις ευκαιρίες και τα προβλήματα που τα διέπουν, αντιπαραβάλλοντάς τα με την αναγκαιότητα ουσιαστικής εφαρμογής της Στρατηγικής της Ευρωπαϊκής Ένωσης για τη Νεολαία.

Προς αυτόν τον σκοπό, θα πραγματοποιηθεί αρχικά μια σύντομη βιβλιογραφική επισκόπηση, η οποία θέτει τα γνωστικά θεμέλια αναφορικά με τη σημασία και συμβολή των Τοπικών Συμβουλίων Νέων στις κοινωνίες τους, όπως έχουν παρατηρηθεί και διερευνηθεί εντός ευρωπαϊκών συνόρων. Στη συνέχεια, θα μελετηθεί το θεσμικό πλαίσιο υπό το οποίο τα καταγεγραμμένα και εν ενεργεία Συμβούλια Νέων δραστηριοποιούνται. Έπειτα, χρησιμοποιώντας μια ποιοτική ερευνητική προσέγγιση, διερευνάται το εύρος των δραστηριοτήτων και πρακτικών που εφαρμόζουν αυτά τα συμβούλια για τη συμμετοχή των νέων και την προώθηση καλών προτύπων, με τα δεδομένα να συλλέγονται κυρίως από τα Μέσα Κοινωνικής Δικτύωσης (ΜΚΔ) και ιστοσελίδων που αυτά διατηρούν. Επιπλέον, η μελέτη εντοπίζει και εξετάζει τις κύριες ευκαιρίες και προκλήσεις που αντιμετωπίζουν τα υπό εξέταση συμβούλια στην Ελλάδα, ρίχνοντας φως στους τόσο στους βοηθητικούς, όσο και στους ανασταλτικούς, παράγοντες τέλεσης του έργου τους.

Στα συμπεράσματα πραγματοποιείται σύνθεση των πληροφοριών, καταλήγοντας στο ότι παρά τις προκλήσεις που αντιμετωπίζουν, τα Συμβούλια Νεολαίας έχουν τη δυνατότητα να παρέχουν πολύτιμες ευκαιρίες για την προσωπική ανάπτυξη των νέων, τη συμμετοχή τους στα κοινά και τη συνδιαμόρφωση πολιτικών που τους αφορούν. Αυτό

επιβεβαιώνεται και από την ως τώρα ευθυγράμμιση των προσπαθειών τους με τη Στρατηγική της ΕΕ για τη Νεολαία. Ωστόσο, η εναρμόνιση τους με την ευρωπαϊκή Στρατηγική δεν αρκεί. Για την ουσιαστική υλοποίησή της και την επίτευξη αποτελεσμάτων στην πράξη, χρειάζεται η προσαρμογή και υιοθέτηση κατάλληλων μέτρων από τις τοπικές, περιφερειακές, και κυρίως εθνικές αρχές.

2. Σύντομη Βιβλιογραφική Επισκόπηση

Η ανάγκη, αλλά και η θέληση από μεριάς των νέων, για την άμεση και ουσιαστική συμμετοχή τους στις δημοκρατικές διαδικασίες των κοινωνιών τους ολοένα και αυξάνεται στην Ευρώπη. Στην εποχή της πληροφόρησης και της τεχνολογίας, οι νεότεροι πολίτες αποκτούν γνώμη και πολιτική συνείδηση για τις εξελίξεις στους δήμους, τις περιφέρειες, και τη χώρα τους. Ωστόσο, η εκπροσώπησή τους και η δυνατότητα συμμετοχής τους στη λήψη αποφάσεων δεν ακολουθεί την ίδια εξελικτική πορεία.

Η εμπλοκή των νέων στις διαδικασίες λήψης αποφάσεων της κοινότητάς τους έχει αναγνωριστεί ευρέως ως κρίσιμο στοιχείο για την προώθηση της θετικής ανάπτυξης της νεολαίας και της ενεργούς συμμετοχής στα κοινά (Zeldin, Camino and Calvert, 2007). Τα Συμβούλια Νέων, λειτουργώντας ως πλατφόρμα συνεισφοράς των νέων στις αποφάσεις της κοινότητας, διαδραματίζουν καίριο ρόλο στην ενδυνάμωση των συνομήλικών τους, στην ενίσχυση της σύνδεσής τους με την κοινότητα και στην αύξηση του ενδιαφέροντος τους για κοινωνική υπηρεσία και πολιτική δράση (Bessant, 2004; Matthews, 2001). Η ενασχόληση σε τέτοιου είδους διαδικασίες δύναται να έχει θετικά αποτελέσματα για τα νεαρά άτομα, συμπεριλαμβανομένης της καλλιέργειας κοινωνικών δεσμών μεταξύ των μελών, ενός συμπεριληπτικού περιβάλλοντος συζήτησης κοινών θεμάτων ενδιαφέροντος, καθώς και συναισθημάτων ενδυνάμωσης, ικανότητας και αίσθησης του «ανήκειν» (Feringa and Tonkens, 2017; Zeldin, Camino and Calvert, 2007). Επιπλέον, η ένταξη των νέων στη λήψη αποφάσεων μπορεί να οδηγήσει σε αποτελεσματικότερες πολιτικές και μακροπρόθεσμες βελτιώσεις με την υποστήριξη του ηλικιακά νεότερου πληθυσμού (Frank, 2006; Mitra, 2005).

Τα Συμβούλια Νεολαίας θεωρούνται ως ένας μηχανισμός νεανικής πολιτικής συμμετοχής, εντός του πλαισίου της «συμμετοχής των πολιτών» (Checkoway and Aldana, 2013). Διαφέρουν από άλλες μορφές νεανικής συνεισφοράς λόγω της επίσημης διασύνδεσής τους με κρατικούς φορείς και την εξουσιοδότηση της δράσης τους από σχετικό νομοθέτημα ή απόφαση (Taft and Gordon, 2013). Οι λειτουργίες και οι ρόλοι των Συμβουλίων Νεολαίας ενδέχεται να διαφέρουν σημαντικά, καθώς επηρεάζονται από παράγοντες όπως τα δημογραφικά χαρακτηριστικά, η πολιτική και οι τοπικές παραδόσεις του μέρους δραστηριοποίησής τους (Matthews and Limb, 1998).

Η συμμετοχή σε Συμβούλια Νεολαίας παρέχει στους νέους πρακτικές δεξιότητες, όπως η συμμετοχή σε συναντήσεις και ο προγραμματισμός εκδηλώσεων, καθώς και

κοινωνικές και συναισθηματικές δεξιότητες, όπως η ομαδική εργασία, η ανάπτυξη της αυτοπεποίθησης, η καλλιέργεια φιλίας και η διατύπωση απόψεων (Akiva, Cortina and Smith, 2014; McGinley and Grieve, 2010). Οι εμπειρίες που αποκτώνται μέσω των Συμβουλίων Νεολαίας μπορεί να ανοίξει τις πόρτες σε μελλοντικές ευκαιρίες, συμπεριλαμβανομένης της απασχόλησης, της πρόσβασης στο πανεπιστήμιο για τους ηλικιακά νεότερους και της περαιτέρω προσωπικής ανάπτυξης (Augsberger *et al.*, 2018). Επιπρόσθετα, η συμμετοχή σε Συμβούλια Νεολαίας εκθέτει τους νέους στη λειτουργία και τον τρόπο λήψης αποφάσεων του κρατικού μηχανισμού, ιδίως στην τοπική και περιφερειακή αυτοδιοίκηση, με αποτέλεσμα την περαιτέρω ανάπτυξή τους ως ενεργούς και ενημερωμένους πολίτες (Flanagan and Levine, 2010; Miklosi, 2007).

Παρά τα δυνητικά οφέλη όμως των νεανικών συμβουλίων, οι ενδείξεις για τον αντίκτυπό τους στις δημοτικές αρχές είναι περιορισμένου και πρωτίστως ποιοτικού χαρακτήρα (Checkoway and Aldana, 2013; Carlson, 2005). Τα διάφορα Συμβούλια Νεολαίας λειτουργούν με διάφορους τρόπους και ο βαθμός στον οποίο επηρεάζουν τις πολιτικές αποφάσεις μπορεί να ποικίλλει σημαντικά (Richards-Schuster and Checkoway, 2009). Επίσης, έχει παρατηρηθεί ότι τα εν λόγω συμβούλια παρουσιάζουν κατά κύριο λόγο ένα «εσωτερικά εστιασμένο» στυλ συμμετοχής, επικεντρώνοντας τις συζητήσεις τους στα καθήκοντα και τις ευθύνες των μελών τους και όχι στα πολιτικά ζητήματα. Επίσης, τα μέλη υιοθετούν μια προσέγγιση «απόκριση», δίνουν δηλαδή έμφαση στην ατομική λογοδοσία εντός του συμβουλίου, αντί στην ανταπόκριση στους διεθνείς στόχους πολιτικής για την αύξηση της συμμετοχής των νέων και των διαδικασιών λήψης αποφάσεων (Feringa and Tonkens, 2017). Ακόμη, τα Συμβούλια Νεολαίας ενδέχεται να αντιμετωπίζουν εμπόδια στην αποτελεσματικότητά τους, όπως οι επικρατούσες πολιτισμικές συμπεριφορές, οι ανησυχίες για πιθανές αρνητικές συνέπειες και η έλλειψη σαφήνειας γύρω από τη συμμετοχή των νέων (Bessell, 2009). Άλλα εμπόδια που καταγράφηκαν σε σχετική έρευνα αφορούν την έλλειψη χρόνου των νέων, της έλλειψη ισχύος, τη γραφειοκρατία, τον ασφυκτικό έλεγχο των ενηλίκων και την απουσία θετικών αποτελεσμάτων (Matthews and Limb, 2003). Τέλος, αξίζει να σημειωθεί ότι η δημιουργία περισσότερων ευκαιριών συμμετοχής συχνά οδηγούν και σε ένα παράδοξο: μπορεί από τη μια μεριά να οδηγούν σε συμπερίληψη, αλλά ταυτόχρονα να οδηγούν και σε αποκλεισμό, καθώς τα μέλη των συμβουλίων νέων για παράδειγμα δεν είναι πάντοτε αντιπροσωπευτικά των ανθρώπων που τελικά εκπροσωπούν (Cavet and Sloper, 2004; Freeman and Aitken-Rose, 2005; Perkins *et al.*, 2007). Ενδεικτικά αναφέρεται η υπο-εκπροσώπηση νέων κοριτσιών, νέων ανθρώπων με συγκεκριμένες θρησκευτικές πεποιθήσεις, προβλήματα ψυχικής υγείας, αναλφαβητισμό, αναπηρία, προσφυγικό παρελθόν, ή έλλειψη προηγούμενης εμπειρίας σε συμμετοχικές δομές (Matthews and Limb, 2003).

Εν κατακλείδι, τα Συμβούλια Νεολαίας αποτελούν ένα πολύτιμο μέσο για τη συμβολή των νέων στις αποφάσεις της κοινότητάς τους, την προώθηση της θετικής ανάπτυξης των νέων και την προώθηση της συμμετοχής των πολιτών στα κοινά. Ενώ η

βιβλιογραφία που εξετάστηκε υπογραμμίζει τα πολυάριθμα οφέλη, αλλά και εμπόδια, που συνδέονται με τη δραστηριοποίηση ενός συμβουλίου νεολαίας, αναγνωρίζει επίσης την ανάγκη για περαιτέρω έρευνα για την πλήρη κατανόηση του μακροπρόθεσμου αντικτύπου τους στις δημοτικές αρχές.

3. Θεσμικό Πλαίσιο και Τρόπος Λειτουργίας

Όπως αναφέρθηκε προηγουμένως, τα Τοπικά Συμβούλια Νέων διαφέρουν σε σύγκριση με άλλες νεανικές δραστηριότητες διότι είναι επισήμως διασυνδεδεμένα με κρατικούς φορείς, εν προκειμένω τις εκάστοτε δημοτικές αρχές. Πώς όμως έχει διαμορφωθεί το θεσμικό πλαίσιο λειτουργίας τους και τι παρατηρείται στην περίπτωση της Ελλάδας;

Η απάντηση εντοπίζεται αρχικά στον Νόμο 3443/2006 (ΦΕΚ 41/Α/27-2-2006) με τίτλο «Τοπικά Συμβούλια Νέων και άλλες διατάξεις». Ο Νόμος 3443/2006 εισάγει οκτώ (8) άρθρα για τη λειτουργία των συμβουλίων νέων. Εν συντομία, το Άρθρο 1 επιτρέπει τη δυνατότητα συγκρότησης Δημοτικών και Κοινοτικών Συμβουλίων Νέων σε όλους τους δήμους και κοινότητες αντίστοιχα¹. Ακόμη, ο σκοπός τους έχει τέσσερις διαστάσεις: α) η ενασχόληση με τις ανάγκες και τα προβλήματα των νέων σε τοπικό επίπεδο, β) η ανάπτυξη της προσωπικότητας των νέων, γ) η λήψη μέτρων για την ενεργό και αποτελεσματική συμμετοχή των νέων στην τοπική κοινωνία, και δ) η συνεργασία με αντίστοιχα Τοπικά Συμβούλια Νέων σε εθνικό και ευρωπαϊκό επίπεδο. Στα Συμβούλια Νέων επιτρέπεται η συμμετοχή νέων μεταξύ 15 και 28 ετών αποκλειστικά του οικείου δήμου (Άρθρο 2, Παράγραφος 1), ενώ ο σχηματισμός του Συμβουλίου προκύπτει έπειτα από εκλογές με άμεση και μυστική ψηφοφορία με ενιαία ψηφοδέλτια εντός των τριών πρώτων μηνών από την έναρξη του πρώτου και του τρίτου έτους κάθε δημοτικής περιόδου (σύμφωνα και με το Άρθρο 2, Παράγραφος 2, και Άρθρο 6 του ίδιου νόμου). Το Άρθρο 3 του Νόμου προβλέπει τη Συνέλευση, το Συμβούλιο και τον Πρόεδρο του Συμβουλίου ως τα τρία κύρια όργανα του Συμβουλίου. Μπορεί το πρώτο πρακτικό ζήτημα στην ομαλή εφαρμογή του συγκεκριμένου Νόμου ενδεχομένως να εντοπίζεται στη διενέργεια εκλογών αντιστοίχου χαρακτήρα με τις αυτοδιοικητικές εκλογές, όμως το κυριότερο εμπόδιο έγκειται στη διαμόρφωση της Συνέλευσης, η οποία σύμφωνα με το Άρθρο 4 «απαρτίζεται από το σύνολο των εγγεγραμμένων στα οικεία μητρώα νέων του δήμου» και συγκαλείται υποχρεωτικά τουλάχιστον μία φορά το χρόνο. Η διάταξη αυτή εισήγαγε έναν τύπο διακυβέρνησης και τρόπο οργάνωσης που δεν παρατηρείται ούτε στις χαμηλότερες ούτε στις υψηλότερες διαβαθμίσεις της κρατικής οργάνωσης, αψηφώντας, φυσικά, ζητήματα όπως το μέγεθος των εν δυνάμει Συνελεύσεων Συμβουλίων Νέων στους πληθυσμιακά μεγαλύτερους δήμους, το κόστος υποστήριξης τέτοιων διαδικασιών, ή ακόμη και την

¹ Αργότερα, η κατάργηση των κοινοτήτων από τον Νόμο 3852/2010 (ΦΕΚ Α' 87/7.6.2010) επέφερε και την κατάργηση των Κοινοτικών Συμβουλίων Νέων, αν και όπου αυτά υπήρχαν.

ενδεχόμενη υπέρμετρη πολυφωνία για τη χάραξη των κατευθυντήριων γραμμών σε βαθμό που ίσως οδηγούσε σε παράλυση και στασιμότητα. Στη συνέχεια, το Άρθρο 5 διαφοροποιεί το μέγεθος των Συμβουλίων Νέων ανάλογα με το δημογραφικό μέγεθος του οικείου δήμου, το οποίο κυμαίνεται μεταξύ πενταμελούς και ενδεκαμελούς Συμβουλίου. Τέλος, μνεία οφείλει να γίνει και στο Άρθρο 8 και τον τρόπο χρηματοδότησης των Συμβουλίων Νέων, όπου προβλεπόταν η ισομερής επιχορήγηση των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης από το Υπουργείο Εσωτερικών και το Υπουργείο Παιδείας και Θρησκευμάτων με σκοπό την υποστήριξη των Συμβουλίων Νέων.

Παρότι το 2008 το Υπουργείο Εσωτερικών εξέδωσε Απόφαση (Αριθμός Πρωτοκόλλου 6896, 04/02/2008) με την οποία προκήρυξε εκλογές για την ανάδειξη των μελών Συμβουλίου των Τοπικών Συμβουλίων Νέων, η συμμετοχή καταγράφεται ως απογοητευτική λόγω ελλιπούς ενημέρωσης των νέων (Βενετσάνου, 2008). Έπειτα, ο θεσμός φαίνεται να μην λειτούργησε όπως είχε σχεδιαστεί, ενδεχομένως λόγω και της επικείμενης οικονομικής κρίσης που έπληξε την Ελλάδα και κόστισε σημαντικά τόσο τον μέσο Έλληνα, όσο και τους νέους της εποχής.

Ωστόσο, τα περισσότερα Δημοτικά ή Τοπικά Συμβούλια Νέων που δραστηριοποιούνται αυτήν τη στιγμή στην Ελλάδα δεν λειτουργούν βάσει του Νόμου 3443/2006², αλλά με καταστατικά και κανονισμούς που έχουν συναποφασιστεί με τις οικείες δημοτικές αρχές. Κάθε Συμβούλιο Νέων έχει υιοθετήσει διαφορετικές πρακτικές και διαδικασίες για τη λειτουργία του, με ορισμένα, όμως, κοινά στοιχεία³. Αρχικά, ως προς τη σύστασή τους, θέτουν για τα μέλη τους ως ηλικιακό εύρος τις ηλικίες 16-30⁴, καθώς επίσης δεν αποκλείουν όσους νέους δεν είναι εγγεγραμμένοι στους οικείους δημοτικούς καταλόγους, αντιθέτως αποδέχονται όσους διαμένουν ή εργάζονται στην περιοχή⁵. Ως προς τη μέθοδο εκλογής των μελών, παρατηρείται επίσης διαφοροποίηση ως προς τον Νόμο 3443/2006, με τα Συμβούλια Νέων να επιλέγουν συχνά διαδικασίες κλήρωσης για την ανάδειξη του Συμβουλίου αντί της εκλογικής διαδικασίας, ενώ παράλληλα προβλέπουν και διαδικασίες διαγραφής του μέλους σε περίπτωση που αυτό απουσιάζει αδικαιολογήτως από τις συνεδριάσεις. Επιπλέον, η θητεία των περισσότερων ενεργεία Συμβουλίων Νέων διαρκεί δύο (2) έτη, συχνά με το δικαίωμα ανανέωσης και για μία ακόμη διετή θητεία. Τα όργανα διοίκησης των Συμβουλίων Νέων συνήθως είναι το Δημοτικό Συμβούλιο (ή αλλιώς η Ολομέλεια) και το Προεδρείο, ενώ σε κάποιες

² Εξαιρέση αποτελούν το Τοπικό Συμβούλιο Νέων Δήμου Αγίας Παρασκευής (2022), το Τοπικό Συμβούλιο Νέων Δήμου Σικωνίων (2023), το Τοπικό Συμβούλιο Νέων Δήμου Θηβαίων (2019) και το Δημοτικό Συμβούλιο Νέων Δήμου Παπάγου Χολαργού (2022).

³ Για την ανάλυση λήφθηκαν υπόψη οι κανονισμοί του Δημοτικού Συμβουλίου Νέων Δήμου Παγγαίου (2021), του Συμβουλίου Νέων Δήμου Θέρμης (2021), του Δημοτικού Συμβουλίου Νέων Δήμου Χαλκηδόνος (2022), του Δημοτικού Συμβουλίου Νεολαίας Δήμου Λαρισαίων (2022), του Δημοτικού Συμβουλίου Νέων Ορεστιάδας (2022), του Δημοτικού Συμβουλίου Νέων Θεσσαλονίκης (2018), του Δημοτικού Συμβουλίου Νεολαίας Δήμου Καβάλας (no date) και του Δημοτικού Συμβουλίου Νέων Κομοτηνής (no date).

⁴ Το εύρος διαφοροποιείται κατά +/- 1 έτος σε μερικά Συμβούλια Νέων.

⁵ Εξαιρέση αποτελεί ο Δήμος Χαλκηδόνος.

περιπτώσεις υφίσταται και Οργανωτική Επιτροπή η οποία αποτελείται από εθελοντές νέους και νέες της τοπικής κοινωνίας και έχει ως στόχο να υποστηρίξει τη λειτουργία του Συμβουλίου. Η ψηφοφορία επί της εκλογής του Προεδρείου γίνεται με απλή πλειοψηφία, ενώ η λήψη αποφάσεων πραγματοποιείται με απόλυτη πλειοψηφία. Ιδιαίτερα καινοτόμα είναι και η πρόβλεψη για σύσταση συγκεκριμένων θεματικών επιτροπών εντός των Συμβουλίων, σταθερής ή μεταβλητής θεματολογίας, όπως για παράδειγμα «Παιδείας, Πολιτισμού και Αθλητισμού», «Βιώσιμης Αστικής Κινητικότητας», «Περιβάλλοντος και Κλιματικής Αλλαγής», κ.α. Τέλος, μια σημαντική ειδοποιός διαφορά των ισχυόντων κανονισμών με το νομοθετικό πλαίσιο του 2006 αφορά τη χρηματοδότηση και τη διασύνδεση των Τοπικών Συμβουλίων νέων με τις δημοτικές αρχές: ζητήματα χρηματοδότησης δεν αναφέρονται πουθενά εντός του κανονισμού λειτουργίας, ενώ τα ίδια μπορεί να δραστηριοποιούνται είτε υπό την άμεση αιγίδα του τοπικού Δημοτικού Συμβουλίου, είτε σε απλή συνεργασία με τον Δήμο και την Κοινωφελή Επιχείρησή του.

4. Τα Συμβούλια Νέων στην Πράξη

Χτίζοντας επί της βιβλιογραφικής επισκόπησης και της μελέτης του θεσμικού πλαισίου, το παρόν κεφάλαιο θα εξερευνήσει τη λειτουργία των Συμβουλίων Νέων στο πεδίο, ρίχνοντας φως στον τύπο δραστηριοτήτων, καθώς και στις ευκαιρίες και τα προβλήματα που αυτά διαθέτουν.

4.1. Τύποι Δραστηριοτήτων

Τα ελληνικά Συμβούλια Νέων έχουν μια συγκεκριμένη ιδιαιτερότητα σε σύγκριση με αντίστοιχα συμβούλια άλλων ευρωπαϊκών χωρών. Έχουν λειτουργήσει για ένα πολύ σύντομο χρονικό διάστημα, συνήθως κάτω των πέντε (5) ετών, γεγονός που αντικατοπτρίζεται και στο επίπεδο καινοτομίας και αποτελεσματικότητας των δράσεων που αναλαμβάνουν, οργανώνουν και συμμετέχουν.

Στο παρόν σημείο, εξετάστηκαν ενδελεχώς οι δημοσιεύσεις στα Μέσα Κοινωνικής Δικτύωσης και τις ιστοσελίδες των ελληνικών Συμβουλίων Νέων. Μια αρχική παρατήρηση που προκύπτει από τη συλλογή δεδομένων αποτελεί η σημαντική διαφοροποίηση μεταξύ Συμβουλίων Νέων ως προς τη συχνότητα και το θεματικό εύρος των δράσεων. Η διαφοροποίηση φαίνεται να προκύπτει από δύο κύριους παράγοντες: ο πρώτος είναι το μέγεθος του Δήμου εντός του οποίου δραστηριοποιούνται, περισσότερο από άποψη πληθυσμού και δημοσιονομικών πόρων, ενώ ο δεύτερος σχετίζεται με την εμπειρία που διαθέτουν τα Συμβούλια Νέων και τον βαθμό στήριξης που λαμβάνουν από τις εκάστοτε δημοτικές αρχές ή την τοπική Κοινωνία των Πολιτών.

Οι δραστηριότητες που παρατηρείται να αναλαμβάνουν τα Συμβούλια Νέων στην Ελλάδα μπορούν να κατηγοριοποιηθούν ως εξής: α) συν-διοργάνωση ή συμμετοχή σε

δραστηριότητες της οικείας Δημοτικής Αρχής, β) πρωτοβουλίες και δράσεις που αποφασίζονται και σχεδιάζονται από το ίδιο το Συμβούλιο, και γ) συμμετοχή, και κατά περίπτωση συν-διοργάνωση, σε δράσεις που διεξάγονται από άλλους φορείς της Κοινωνίας των Πολιτών ή στα πλαίσια Ευρωπαϊκών προγραμμάτων ανταλλαγής ή χρηματοδότησης.

Στην πρώτη κατηγορία, εντάσσονται οι περιπτώσεις όπου ο εκάστοτε Δήμος χρειάζεται την κινητοποίηση ή την ενημέρωση των νεότερων δημοτών του, επομένως αναθέτει μέρος του σχεδιασμού στο Συμβούλιο Νέων ή του απευθύνει κάλεσμα για υποστήριξη με σκοπό την προώθηση της δράσης. Επίσης, δεν αποκλείονται και περιπτώσεις όπου ο Δήμος επιλέγει να εμπλέξει τα Συμβούλια Νέων λόγω ανεπάρκειας ανθρώπινου δυναμικού ή δημοσιονομικών πόρων του, γνωρίζοντας ότι η βοήθειά τους θα κοστίζει λιγότερο, ή καθόλου. Η κατηγορία αυτή περιλαμβάνει και την περιστασιακή, *αλλά συχνά όχι καθιερωμένη ή θεσμοθετημένη*, παρουσία ενός ή περισσότερων εκπροσώπων του Συμβουλίου Νέων στις συνεδριάσεις των Δημοτικών Συμβουλίων. Οι εκπρόσωποι καλούνται είτε για να γνωμοδοτήσουν επί ενός θέματος ενδιαφέροντος των νέων, είτε να ενημερώσουν και να παρουσιάσουν μια πρότασή τους ή προγενέστερη δράση τους με σκοπό τη λήψη ή τον απολογισμό μιας χρηματοδότησης, είτε για να παρακολουθήσουν τις διαδικασίες και τη συζήτηση προς επιμόρφωσή τους για τον τρόπο λειτουργίας του Δημοτικού Συμβουλίου.

Στη δεύτερη κατηγορία δύναται να συμπεριληφθούν σχεδόν όλες οι πρωτοβουλίες και δράσεις που προκύπτουν από το εσωτερικό του Συμβουλίου Νέων, δηλαδή ως αποτέλεσμα συζήτησης και λήψης αποφάσεων από το Συμβούλιο ή το Προεδρείο. Η θεματολογία των δράσεων διαφέρει ανάλογα με τις προτεραιότητες και τα προβλήματα των νέων, τη δυνατότητα χρηματοδότησής τους ή μη, την περίοδο προγραμματισμού, αλλά και τη σύνθεση του Συμβουλίου και του Προεδρείου αυτή καθαυτή. Ο χαρακτήρας των δράσεων μπορεί επίσης να διαφέρει. Τα Συμβούλια Νέων επιδιώκουν μόνα τους συναντήσεις και συζητήσεις με άλλους αρμόδιους φορείς και οργανισμούς (για παράδειγμα φορείς συγκοινωνιών, εκπαίδευσης, ΜΚΟ, κ.α.), καθώς επίσης διεξάγουν ενημερωτικές δράσεις και ημερίδες με προσκεκλημένους ομιλητές από τις δημοτικές και περιφερειακές αρχές, την ακαδημαϊκή κοινότητα, τον επιχειρηματικό κόσμο, και την Κοινωνία των Πολιτών. Ακόμη, διεξάγουν εθελοντικές δράσεις, όπως για παράδειγμα τον καθαρισμό παραλιών, τις δένδροφυτεύσεις ή τη συντήρηση χώρων πρασίνου της πόλης, και αναλαμβάνουν την πρωτοβουλία για ανάληψη μεγαλύτερων εγχειρημάτων, όπως ευρωπαϊκών προγραμμάτων ή την διεκδίκηση της Ευρωπαϊκής Πρωτεύουσας Νεολαίας. Τέλος, διοργανώνουν φεστιβάλ νεολαίας και εργαστήρια δεξιοτήτων με στόχο-κοινό τους ίδιους τους νέους, την ενδυνάμωση και την κοινωνικοποίησή τους.

Εξίσου ενδιαφέρουσα είναι και η τρίτη κατηγορία, ωστόσο σε πιο περιορισμένη συχνότητα σε σύγκριση με τις άλλες κατηγορίες για τα περισσότερα Συμβούλια Νέων. Στο πλαίσιο της εξωστρέφειας και της καλλιέργειας της αλληλοκατανόησης μεταξύ λαών, τα Συμβούλια Νέων καλούνται να συμμετέχουν σε ευρωπαϊκά ή διεθνή προγράμματα για να

παρουσιάσουν τη δράση και τις εμπειρίες τους, αλλά και να μάθουν άλλες καλές πρακτικές που δύναται να υλοποιηθούν και στην τοπική κοινωνία τους. Επίσης, καλούνται να συμμετέχουν με εκπροσώπους τους σε δράσεις που οργανώνονται από άλλους φορείς της Κοινωνίας των Πολιτών και κατά περίπτωση να τις συν-διοργανώσουν προκειμένου να πετύχει στο να αφουγκραστεί τις σκέψεις, την προοπτική και τα προβλήματα των νέων.

4.2. Ευκαιρίες και Προβλήματα

Αφού έχουν παρατηρηθεί τα ανωτέρω, προκύπτει το κύριο ερώτημα του πού υφίστανται ευκαιρίες και προβλήματα, δηλαδή πού πρέπει να εστιάσουν οι ενδιαφερόμενοι φορείς, τα Συμβούλια Νέων, και οι ίδιοι οι νέοι για τη μεγιστοποίηση της αποτελεσματικότητας των Συμβουλίων τους.

Σήμερα, οι ευκαιρίες για τους ενδιαφερόμενους φορείς και τους νέους είναι ιδιαίτερα αυξημένες σε σύγκριση με προηγούμενα έτη. Πλέον, υπάρχει η τεχνογνωσία και η θέληση αμοιβαίας ενδυνάμωσης από πολλά Συμβούλια Νέων που ήδη δραστηριοποιούνται, γεγονός που ευνοεί τη δημιουργία νέων συμβουλίων και σε άλλους δήμους και διασφαλίζει ότι μέσω της ανταλλαγής γνώσεων μπορούν να αποφευχθούν σημαντικά ζητήματα που έχουν παραλύσει το έργο τους παλιότερα. Επίσης, όσα περισσότερα Συμβούλια Νέων δραστηριοποιούνται, εξελίσσονται, και πετυχαίνουν, τόσο ευκολότερο θα είναι να πειστούν και άλλοι δήμοι, θεσμοί και κρατικοί φορείς για την αξία του ρόλου τους και τη σημαντικότητα στήριξής τους. Το ίδιο συμβαίνει και στο επίπεδο της μονάδας, δηλαδή για κάθε νέο και νέα σε όλη την Ελλάδα. Όσο περισσότερο τα Συμβούλια Νέων υπάρχουν και δραστηριοποιούνται, τόσο η ενημέρωση, η εκπροσώπηση, και τελικώς η ένταξη των νέων σε αυτά θα αυξηθεί. Οι φορείς της τοπικής αυτοδιοίκησης έχουν επίσης μια μοναδική ευκαιρία: να αναπτύξουν ουσιαστικούς και αμφίδρομα χρήσιμους δεσμούς συνεργασίας με τους νέους της κοινότητάς τους. Δεν μπορεί να αμφισβητηθεί το γεγονός ότι η στενή συνεργασία με το Συμβούλιο Νέων ενδέχεται να περιπλέξει, και κατά περίπτωση να δυσχεραίνει, περαιτέρω το έργο και τις διαδικασίες του Δήμου. Ωστόσο το όφελος μπορεί να υπερκεράσει αυτό το ενδεχόμενο κόστος αν οι φορείς αξιοποιήσουν την μοναδική αυτή πρόσβαση στις σκέψεις, τους προβληματισμούς, τις ιδέες και την τεχνογνωσία των νέων μέσω αυτής της θεσμοθετημένης δομής. Σε ό,τι αφορά τα Συμβούλια Νέων και τις ευκαιρίες που παρουσιάζονται σε αυτά, η σημερινή δυναμική ευνοεί την εκτενέστερη ανάληψη πρωτοβουλιών και την εντατικοποίηση των διεκδικήσεών τους. Μπορούν επίσης να εκμεταλλευτούν την τεχνογνωσία και άλλων ελληνικών Συμβουλίων Νέων, αλλά και άλλων ευρωπαϊκών χωρών, καθώς δεν υφίστανται αξιοσημείωτοι ανασταλτικοί παράγοντες που τα αποτρέπουν να το επιδιώξουν. Επιπρόσθετα, η επαυξημένη ενημέρωση και πολιτική συνείδηση των νέων σήμερα αποτελεί μια κρίσιμη παράμετρος την οποία τα Συμβούλια Νέων οφείλουν να εκμεταλλευτούν, χρησιμοποιώντας όλες τις διόδους επικοινωνίας για να συνδεθούν με τους

νέους της περιοχής τους και να πετύχουν την ένταξή τους στις διαδικασίες και τις δράσεις τους.

Παρά τις όποιες ευκαιρίες όμως, ο θεσμός των Δημοτικών και Τοπικών Συμβουλίων Νέων στην Ελλάδα διακρίνεται από δυο σημαντικά προβλήματα: το έργο και η δράση τους επηρεάζεται σημαντικά από το πολιτικό κλίμα της εκάστοτε κυβέρνησης και των προτεραιοτήτων της, γεγονός που συχνά, αλλά όχι πάντοτε, αντικατοπτρίζεται και στην τοπική αυτοδιοίκηση, καθώς επίσης και ότι η χρηματοδότησή τους δεν είναι θεσμοθετημένη ή διασφαλισμένη. Στην πρώτη περίπτωση, τα Συμβούλια Νέων αδυνατούν ή αποθαρρύνονται να αναλάβουν δράσεις που δεν ευθυγραμμίζονται με τις πολιτικές κατευθυντήριες γραμμές του Δήμου ή της Κυβέρνησης, ένα φαινόμενο ιδιαίτερα προβληματικό που αποτρέπει την πραγματική εκπροσώπηση των νεανικών ανησυχιών και ιδεών. Τα Συμβούλια Νέων οφείλουν να λειτουργούν ανεξάρτητα και χωρίς πολιτικούς και κομματικούς χρωματισμούς, φυσικά όμως με την θεσμική επίβλεψη των δημοτικών αρχών και την επέμβασή τους όταν αυτό κριθεί απαραίτητο ή ζητηθεί. Ακόμη, η απουσία ενός θεσμοθετημένου τρόπου χρηματοδότησης, έστω και με έναν χαμηλότατο προϋπολογισμό υπό την άμεση διαχείριση του Συμβουλίου, συνιστά κρίσιμο πρόβλημα και καθιστά τα Συμβούλια Νέων έρμια των δημοτικών αρχών ή άλλων θεσμών. Αποτελεί δε ισχυρή πεποίθηση του γράφοντα ότι τα εν θέματι συμβούλια δεν μπορούν να λογιστούν ως αποτελεσματικά αν περιορίζονται μόνο σε διαδικτυακές (και χωρίς κόστος) εκστρατείες στα Μέσα Κοινωνικής Δικτύωσης και σε εθελοντικού χαρακτήρα δράσεις. Προκειμένου τα Συμβούλια Νέων να συνδεθούν ουσιαστικά με την τοπική νεανική κοινότητα, πρέπει να δαπανηθούν χρήματα για να γίνουν ελκυστικά για τους συνομηλίκους τους, διότι οι απαιτήσεις των ίδιων είναι υψηλές σε ό,τι αφορά την επένδυση του ελεύθερου χρόνου τους. Με άλλα λόγια, για να παραχθεί ουσιαστική αξία από την νεανική δραστηριοποίηση, πρέπει πρώτα τα ίδια τα Συμβούλια Νέων να παράγουν αξία έτσι ώστε να προσελκύσουν τους νέους. Δίχως θεσμοθετημένη και επαρκή χρηματοδότηση και δίχως αποκόλληση από τις εκάστοτε πολιτικές συνθήκες, τα Συμβούλια Νέων θα παραμείνουν δραστήρια στον βαθμό που τους επιτρέπεται από εξωτερικές συνθήκες, και όχι στον βαθμό που τα ίδια έχουν τη δυνατότητα και επιθυμούν.

5. Η Στρατηγική της ΕΕ για τη Νεολαία 2019-2027

Η εν θέματι Στρατηγική της ΕΕ (Ψήφισμα του Συμβουλίου 2018/C 456/01) ενσωματώνει πληθώρα ζητημάτων, προτεραιοτήτων και κατευθυντήριων γραμμών που η Ευρωπαϊκή Επιτροπή και σχετικοί ευρωπαϊκοί θεσμοί, τα Κράτη Μέλη, και άλλοι ενδιαφερόμενοι φορείς οφείλουν να λάβουν υπόψη για την αποτελεσματική βελτίωση της ζωής και συμμετοχής των νέων στις κοινωνίες τους.

Αρχικά, άξιο αναφοράς είναι το τρίπτυχο «Ενεργοποίηση, Σύνδεση, και Χειραφέτηση», καθώς και η ισομερής βαρύτητα που αποδίδεται και στα τρία επίπεδα

πολιτικής, δηλαδή το τοπικό, περιφερειακό και εθνικό επίπεδο. Και τα δύο αυτά σημεία σχετίζονται απόλυτα με τα Τοπικά Συμβούλια Νέων, καθώς από τη μια μεριά ήδη επιδιώκουν και υλοποιούν συστηματικά το προαναφερθέν τρίπτυχο, ενώ από την άλλη η ανάδειξη της δραστηριοποίησης σε τοπικό επίπεδο ως εξίσου σημαντικής με τα υπόλοιπα δύο επίπεδα αποτελεί μια παραδοχή η οποία πρέπει να μεταφραστεί στην πράξη στην Ελλάδα και να υποστηριχθεί αναλόγως.

Ποια είναι η σύνδεση μεταξύ της ευρωπαϊκής Στρατηγικής και των Συμβουλίων Νέων; Και τα δύο έχουν κοινό στόχο την ενίσχυση της συμμετοχής των νέων και την αντιμετώπιση των αναγκών τους. Η Στρατηγική εστιάζει στην ενδυνάμωση των νέων, στην προώθηση της ενεργούς συμμετοχής τους στα κοινά, στη βελτίωση των σχετικών πολιτικών αποφάσεων και στην αντιμετώπιση της φτώχειας και των διακρίσεων μεταξύ των ηλικιακά νεότερων. Τα αντίστοιχα Τοπικά Συμβούλια χρησιμεύουν ως ζωτικές πλατφόρμες για τη συμμετοχή των νέων και τους συνδέουν με τις διαδικασίες λήψης αποφάσεων στις κοινότητές τους.

Η Στρατηγική της ΕΕ για τη Νεολαία αναγνωρίζει τον ρόλο των τοπικών αρχών στην εφαρμογή των πολιτικών για τη νεολαία και τονίζει τη σημασία της συνεργασίας μεταξύ της ΕΕ, των Κρατών Μελών και των τοπικών αρχών. Τα Τοπικά Συμβούλια Νεολαίας διαδραματίζουν κρίσιμο ρόλο σε αυτή τη συνεργασία εκπροσωπώντας τις φωνές των μελών τους και υποστηρίζοντας τις ανάγκες τους σε τοπικό επίπεδο. Η Στρατηγική τονίζει την ανάγκη για αποφάσεις πολιτικής που λαμβάνουν υπόψη τον αντίκτυπο στους νέους σε τομείς όπως η απασχόληση, η εκπαίδευση, η υγεία και η κοινωνική ένταξη. Η ανάγκη αυτή μπορεί να εξυπηρετηθεί μέσω της γνωμοδότησης και διαλόγου με τα Τοπικά Συμβούλια Νεολαίας, τα οποία διαθέτουν και μπορούν να παρέχουν γνώσεις για τις συγκεκριμένες προκλήσεις και τις προσδοκίες των νέων στις κοινότητές τους. Επίσης, η συμμετοχικότητα και η διαφορετικότητα συνιστούν βασικές αρχές της Στρατηγικής και τα Συμβούλια Νέων προωθούν ενεργά αυτές τις αξίες. Εργάζονται για να διασφαλίσουν ότι όλοι οι νέοι, συμπεριλαμβανομένων εκείνων με λιγότερες ευκαιρίες και περιθωριοποιημένων ομάδων, έχουν ίση πρόσβαση στις ευκαιρίες και συμπεριλαμβάνονται στις διαδικασίες λήψης αποφάσεων.

Η Στρατηγική συμπεριλαμβάνει και 11 Ευρωπαϊκούς Στόχους για τη Νεολαία οι οποίοι αφορούν βασικούς τομείς που επηρεάζουν τη ζωή των νέων και αρκετοί από αυτούς σχετίζονται ιδιαίτερα με τα αντίστοιχα τοπικά συμβούλια. Αξιοσημείωτοι είναι οι παρακάτω στόχοι:

Στόχος #1: Συνδέοντας την ΕΕ με τη νεολαία

Ο πρώτος στόχος δίνει έμφαση στην ενίσχυση της αίσθησης των νέων ότι ανήκουν στο ευρωπαϊκό εγχείρημα και στην περαιτέρω γεφύρωση του χάσματος μεταξύ της ΕΕ και των νέων. Υπογραμμίζει τη σημασία της ουσιαστικής συμμετοχής των νέων και του διαλόγου στις διαδικασίες λήψης αποφάσεων της ΕΕ, ο οποίος ευθυγραμμίζεται με τον

ρόλο των Τοπικών Συμβουλίων Νεολαίας στην υποστήριξη των φωνών των νέων σε τοπικό επίπεδο.

Στόχος #3: Κοινωνίες χωρίς αποκλεισμούς

Ο τρίτος στόχος επικεντρώνεται στο να καταστεί δυνατή η ένταξη όλων των νέων στην κοινωνία, ιδιαίτερα εκείνων που αντιμετωπίζουν διακρίσεις και περιθωριοποίηση. Τα Τοπικά Συμβούλια Νεολαίας μπορούν και συχνά διαδραματίζουν καθοριστικό ρόλο στην κοινωνική ένταξή τους, διασφαλίζοντας ίση πρόσβαση σε ευκαιρίες, προωθώντας το διάλογο, καταπολεμώντας τις διακρίσεις και ενισχύοντας την κοινωνική υποστήριξη για τους περιθωριοποιημένους νέους.

Στόχος #9: Επαρκής χώρος και συμμετοχή για όλους

Ο ένατος κατά σειρά στόχος δίνει έμφαση στην ενίσχυση της δημοκρατικής συμμετοχής και της αυτονομίας των νέων, θέτοντας ως προτεραιότητα την παροχή ειδικών νεανικών χώρων και μηχανισμών για τη συμμετοχή των νέων στις διαδικασίες λήψης αποφάσεων. Τα Συμβούλια Νεολαίας πράττουν ακριβώς αυτό, δηλαδή παρέχουν μια πλατφόρμα στους νέους να εκφράσουν τις απόψεις τους, να συμμετέχουν στη λήψη αποφάσεων και να επηρεάσουν τις τοπικές πολιτικές.

Στόχος #11: Οργανώσεις νέων και ευρωπαϊκά προγράμματα

Τέλος, ο εντέκατος στόχος υπογραμμίζει τη σημασία των οργανώσεων νεολαίας και των ευρωπαϊκών προγραμμάτων για τη νεολαία στην υποστήριξη της ενεργού συμμετοχής στα κοινά και της ανάπτυξης δεξιοτήτων. Τονίζει την ανάγκη για περαιτέρω πόρους, αναγνώριση και προσβασιμότητα σε αυτούς τους οργανισμούς και τα προγράμματα. Τα Συμβούλια Νέων οφείλουν να συνεργαστούν με άλλες οργανώσεις νεολαίας και να προωθήσουν την προσβασιμότητα και την προβολή των ευρωπαϊκών προγραμμάτων στους νέους πολίτες των κοινοτήτων τους.

Λαμβάνοντας υπόψη τους προαναφερθέντες Ευρωπαϊκούς Στόχους, τα Συμβούλια Νέων μπορούν να ευθυγραμμίσουν αποτελεσματικά τις προσπάθειές τους με τους ευρύτερους στόχους και σκοπούς της Στρατηγικής της ΕΕ για τη Νεολαία και να γίνουν μέρος της λύσης στα προβλήματα των νέων.

Η Στρατηγική της ΕΕ για τη Νεολαία 2019-2027 και τα Τοπικά Συμβούλια Νέων μοιράζονται ένα κοινό όραμα για την ενδυνάμωση των νέων και την προώθηση της ενεργούς συμμετοχής τους στην κοινωνία. Τα Τοπικά Συμβούλια χρησιμεύουν ως σημαντικοί μεσάζοντες, συνδέοντας τους νέους με τους υπεύθυνους λήψης αποφάσεων, υποστηρίζοντας τα δικαιώματά τους και οδηγώντας σε θετικές αλλαγές σε τοπικό επίπεδο.

6. Συμπεράσματα

Το παρόν κείμενο εργασίας μελέτησε τον θεσμό των Τοπικών Συμβουλίων Νέων στην Ελλάδα, με σκοπό να αναδείξει τον τρόπο λειτουργίας, τις δράσεις, τις ευκαιρίες και τα προβλήματα που τα διέπουν.

Η ανασκόπηση της βιβλιογραφίας υπογραμμίζει τη σημασία της συμμετοχής των νέων σε δημοκρατικές διαδικασίες, αναδεικνύοντας τα Συμβούλια Νέων ως πολύτιμες πλατφόρμες για τη συμμετοχή των νέων στις αποφάσεις της κοινότητας και την ενίσχυση της σύνδεσής τους με αυτήν. Τα Συμβούλια προσφέρουν πρακτικές, κοινωνικές και συναισθηματικές δεξιότητες, εκθέτοντας τη νεολαία στη λειτουργία της τοπικής αυτοδιοίκησης και στις μελλοντικές ευκαιρίες. Ωστόσο, τα περιορισμένα στοιχεία για τον αντίκτυπο των Συμβουλίων Νέων στις δημοτικές αρχές και η διαφορούμενη αποτελεσματικότητά τους υποδηλώνουν την ανάγκη περαιτέρω έρευνας για την κατανόηση της μακροπρόθεσμης επιρροής τους.

Αναλύοντας το θεσμικό πλαίσιο, η μελέτη αποκαλύπτει ότι τα ελληνικά Συμβούλια Νέων δεν λειτουργούν κατά βάση σύμφωνα με τον Νόμο 3443/2006. Αντιθέτως, έχουν υιοθετήσει ένα διαφορετικό πλαίσιο λειτουργίας, το οποίο βέβαια διαθέτει πολλά κοινά στοιχεία στη μεταξύ τους σύγκριση. Μεταξύ άλλων, είναι η χρήση της κλήρωσης ως μέθοδο εκλογής των Συμβουλίων, η θέσπιση θεματικών επιτροπών, η αποδοχή μελών που δεν αποτελούν απαραίτητα δημότες της περιοχής, και κυρίως η απουσία οποιασδήποτε αναφοράς στις πηγές χρηματοδότησης.

Όσον αφορά τα Συμβούλια Νεολαίας σε δράση, η έρευνα προσδιορίζει τρεις κατηγορίες δραστηριοτήτων: α) συν-διοργάνωση ή συμμετοχή σε δραστηριότητες της οικείας Δημοτικής Αρχής, β) πρωτοβουλίες και δράσεις που αποφασίζονται και σχεδιάζονται από το ίδιο το Συμβούλιο, και γ) συμμετοχή, και κατά περίπτωση συν-διοργάνωση, σε δράσεις που διεξάγονται από άλλους φορείς της Κοινωνίας των Πολιτών ή στα πλαίσια Ευρωπαϊκών προγραμμάτων ανταλλαγής ή χρηματοδότησης.

Ως προς τις ευκαιρίες και τα εμπόδια που διέπουν τα Συμβούλια Νεολαίας στην Ελλάδα, δίνεται έμφαση στις δυνατότητες για αυξημένη συμμετοχή των ενδιαφερομένων και τη δημιουργία νέων Συμβουλίων. Η στενή συνεργασία μεταξύ φορέων τοπικής αυτοδιοίκησης και Συμβουλίων Νεολαίας μπορεί να δημιουργήσει ουσιαστικές συνδέσεις και να δώσει πρόσβαση στις ιδέες και την τεχνογνωσία των νέων. Ωστόσο, οι προκλήσεις αφορούν την επιρροή που έχει η πολιτική και κομματική διάσταση στις δραστηριότητες του Συμβουλίου και την έλλειψη θεσμοθετημένης χρηματοδότησης, η οποία παρεμποδίζει την αυτονομία και περιορίζει σημαντικά την εκπροσώπηση των ανησυχιών των νέων. Υπογραμμίζεται δε, ότι για την αποτελεσματική προσέλκυση και συμμετοχή νέων, τα Συμβούλια Νεολαίας χρειάζονται αυξημένη αυτονομία και επαρκή χρηματοδότηση που θα διαχειρίζονται τα ίδια.

Η Στρατηγική της ΕΕ για τη Νεολαία χρησιμεύει ως σημαντικό σημείο αναφοράς για τα Τοπικά Συμβούλια Νεολαίας, καθώς τα τελευταία είναι ευθυγραμμισμένα με τους στόχους τους για την ενίσχυση της συμμετοχής των νέων και την αντιμετώπιση των αναγκών τους. Τα Τοπικά Συμβούλια Νέων, εκπροσωπώντας τις φωνές των νέων και προάγοντας την ένταξη, τη διαφορετικότητα και την ίση πρόσβαση, συμβάλλουν στην

ενδυνάμωση των συνομηλίκων τους και στην προώθηση θετικών αλλαγών σε τοπικό επίπεδο.

Συμπερασματικά, αυτό το κείμενο εργασίας ρίχνει φως στη σημασία των Συμβουλίων Νέων στην προσπάθεια ενίσχυση της συμμετοχής και της ενδυνάμωσης των νέων στην Ελλάδα. Παρά τις προκλήσεις που αντιμετωπίζουν, τα Συμβούλια Νεολαίας έχουν τη δυνατότητα να παρέχουν πολύτιμες ευκαιρίες για την προσωπική ανάπτυξη των νέων, τη συμμετοχή τους στα κοινά και τη συνδιαμόρφωση πολιτικών που τους αφορούν. Ο πιθανός αντίκτυπός τους στις αποφάσεις των δημοτικών αρχών όμως απαιτεί περαιτέρω έρευνα. Επιπλέον, η ως τώρα ευθυγράμμιση των προσπαθειών τους με τη Στρατηγική της ΕΕ για τη Νεολαία αποτελεί θετική ένδειξη των δυνατοτήτων που αυτά έχουν να επιφέρουν ουσιαστικές αλλαγές στην κοινωνία τους και να βελτιώσουν τις ζωές των νέων και τον ρόλο που οι ίδιοι έχουν στη δημόσια ζωή. Ωστόσο, η εναρμόνιση των Συμβουλίων Νέων με την ευρωπαϊκή Στρατηγική δεν αρκεί. Για την ουσιαστική υλοποίησή της και την επίτευξη αποτελεσμάτων στην πράξη, χρειάζεται η προσαρμογή και υιοθέτηση κατάλληλων μέτρων από τις τοπικές, περιφερειακές, και κυρίως εθνικές αρχές. Μόνο σε ένα πλαίσιο θεσμοθετημένης και τακτικής συνδιαλλαγής των ανωτέρω αρχών με τα Συμβούλια Νέων μπορεί να υπάρξει ουσιαστική ενδυνάμωση της νεολαίας.

7. Βιβλιογραφία

Akiva, T., Cortina, K.S. and Smith, C. (2014) ‘Involving Youth in Program Decision-Making: How Common and What Might it Do for Youth?’, *Journal of Youth and Adolescence*, 43(11), pp. 1844–1860. Available at: <https://doi.org/10.1007/s10964-014-0183-y>.

Augsberger, A. *et al.* (2018) ‘Youth Civic Engagement: Do Youth Councils Reduce or Reinforce Social Inequality?’, *Journal of Adolescent Research*, 33(2), pp. 187–208. Available at: <https://doi.org/10.1177/0743558416684957>.

Bessant, J. (2004) ‘Mixed messages: youth participation and democratic practice’, *Australian Journal of Political Science*, 39(2), pp. 387–404. Available at: <https://doi.org/10.1080/1036114042000238573>.

Bessell, S. (2009) ‘Children’s Participation in Decision-Making in the Philippines: Understanding the attitudes of policy-makers and service providers’, *Childhood*, 16(3), pp. 299–316. Available at: <https://doi.org/10.1177/0907568209335305>.

Carlson, C. (2005) ‘Youth with influence: The youth planner initiative in Hampton, Virginia’, *Children Youth and Environments*, 15(2), pp. 211–226.

Cavet, J. and Sloper, P. (2004) ‘The participation of children and young people in decisions about UK service development’, *Child: Care, Health and Development*, 30(6), pp. 613–621. Available at: <https://doi.org/10.1111/j.1365-2214.2004.00470.x>.

Checkoway, B. and Aldana, A. (2013) ‘Four forms of youth civic engagement for diverse democracy’, *Children and Youth Services Review*, 35(11), pp. 1894–1899. Available at: <https://doi.org/10.1016/j.chilyouth.2013.09.005>.

Feringa, D. and Tonkens, E. (2017) ‘How the participation style in local youth councils contributes to the civic engagement of young people’, *Journal of Social Intervention: Theory and Practice*, 26(2), p. 43. Available at: <https://doi.org/10.18352/jsi.527>.

Flanagan, C. and Levine, P. (2010) ‘Civic Engagement and the Transition to Adulthood’, *The Future of Children*, 20(1), pp. 159–179. Available at: <https://doi.org/10.1353/foc.0.0043>.

Frank, K.I. (2006) ‘The Potential of Youth Participation in Planning’, *Journal of Planning Literature*, 20(4), pp. 351–371. Available at: <https://doi.org/10.1177/0885412205286016>.

Freeman, C. and Aitken-Rose, E. (2005) ‘Voices of youth: *Planning projects with children and young people in New Zealand local government*’, *Town Planning Review*, 76(4), pp. 375–400. Available at: <https://doi.org/10.3828/tpr.76.4.2>.

Matthews, H. (2001) ‘Citizenship, youth councils and young people’s participation’, *Journal of youth studies*, 4(3), pp. 299–318.

Matthews, H. and Limb, M. (1998) ‘The right to say: the development of youth councils/forums within the UK’, *Area*, 30(1), pp. 66–78. Available at: <https://doi.org/10.1111/j.1475-4762.1998.tb00049.x>.

Matthews, H. and Limb, M. (2003) ‘Another white elephant? Youth councils as democratic structures’, *Space and Polity*, 7(2), pp. 173–192. Available at: <https://doi.org/10.1080/1356257032000133928>.

Mcginley, B. and Grieve, A. (2010) ‘Maintaining the status quo? Appraising the effectiveness of Youth Councils in Scotland’, in B.P. Smith and N. Thomas (eds) *A Handbook of Children and Young People’s Participation*, pp. 254–261.

Miklosi, J. (2007) ‘Respecting, listening, and empowering: Three vital factors for increasing civic engagement in American teenagers’, *National Civic Review*, 96(2), pp. 36–41. Available at: <https://doi.org/10.1002/ncr.176>.

Mitra, D.L. (2005) ‘Adults Advising Youth: Leading While Getting Out of the Way’, *Educational Administration Quarterly*, 41(3), pp. 520–553. Available at: <https://doi.org/10.1177/0013161X04269620>.

Perkins, D.F. *et al.* (2007) ‘Participation in Structured Youth Programs: Why Ethnic Minority Urban Youth Choose to Participate—or Not to Participate’, *Youth & Society*, 38(4), pp. 420–442. Available at: <https://doi.org/10.1177/0044118X06295051>.

Richards-Schuster, K. and Checkoway, B. (2009) ‘Youth participation in public policy at the local level: New lessons from Michigan municipalities: Youth Participation in Public Policy at the Local Level’, *National Civic Review*, 98(4), pp. 26–30. Available at: <https://doi.org/10.1002/ncr.273>.

Taft, J.K. and Gordon, H.R. (2013) ‘Youth activists, youth councils, and constrained democracy’, *Education, Citizenship and Social Justice*, 8(1), pp. 87–100. Available at: <https://doi.org/10.1177/1746197913475765>.

Zeldin, S., Camino, L. and Calvert, M. (2007) ‘Toward an understanding of youth in community governance: Policy priorities and research directions’, *Análise Psicológica*, 25(1), pp. 77–95.

Βενετσάνου, Η. (2008) ‘Απογοητευτική η συμμετοχή στα Τοπ. Συμβ. Νέων Δεν ευθύνονται οι νέοι γι’ αυτό.’, *Εβδομή - Εβδομαδιαία Τοπική Πολιτική & Πολιτιστική Εφημερίδα της Ανατολικής Αττικής*, 5 April. Available at: <https://www.ebdomi.com/eidiseis-nea/644-----sp-1154859134.html> (Accessed: 6 July 2023).

Δήμος Αγίας Παρασκευής (2022) *Σύσταση Τοπικού Συμβουλίου Νέων*, agiaparaskevi.gr. Available at: <https://www.agiaparaskevi.gr/portal/enimerosi/nea-anakoinoseis/dimou/7661-systasi-topiko-y-symvouliou-neon> (Accessed: 6 July 2023).

Δήμος Θέρμης (2021) ‘Συγκρότηση του Συμβουλίου νέων Δήμου Θέρμης και έγκριση του κανονισμού λειτουργίας του’. Available at: <https://drive.google.com/file/d/1BUxpA0v9i8PGKRgdZWTwpzddLuULQmQ3/view?usp=sharing> (Accessed: 7 July 2023).

Δήμος Καβάλας (no date) ‘Κανονισμός Δημοτικού Συμβουλίου Νεολαίας Δήμου Καβάλας’. Available at: <https://hello.crowdapps.net/participation-dimoskavalas/wp-content/uploads/sites/17/2021/05/%CE%9A%CE%B1%CE%BD%CE%BF%CE%BD%CE%B9%CF%83%CE%BC%CE%BF%CC%81%CF%82-%CE%94%CE%B7%CE%BC%CE%BF%CF%84%CE%B9%CE%BA%CE%BF%CF%85%CC%81-%CE%A3%CF%85%CE%BC%CE%B2%CE%BF%CF%85%CE%BB%CE%B9%CC%81%CE%BF%CF%85-%CE%9D%CE%B5%CE%BF%CE%BB%CE%B1%CE%B9%CC%81%CE%B1%CF%82-%CE%94%CE%B7%CC%81%CE%BC%CE%BF%CF%85-%CE%9A%CE%B1%CE%B2%CE%B1%CC%81%CE%BB%CE%B1%CF%82.pdf>.

Δήμος Λαρισαίων (2022) ‘Αναθεώρηση Κανονισμού Δημοτικού Συμβουλίου Νεολαίας Δήμου Λαρισαίων’. Available at:

https://www.larissa.gov.gr/images/data_new/2022/09_SYMVOULIO_NEOLAIAS/DSN-25-2022-b.pdf (Accessed: 7 July 2023).

Δήμος Ορεστιάδας (2022) ‘Δημιουργία Δημοτικού Συμβουλίου Νέων Ορεστιάδας’, *Δήμος Ορεστιάδας*, 1 June. Available at: <https://www.orestiada.gr/notices/dimiourgia-dimotikou-symvouliou-neon-orestiadas/> (Accessed: 7 July 2023).

Δήμος Παπάγου Χολαργού (2022) *Αρ. απόφ. 91/2022 "Έγκριση σύστασης Δημοτικού Συμβουλίου Νέων Δήμου Παπάγου - Χολαργού, σύμφωνα με τον Ν. 3443/2006 - ΦΕΚ 41/τ.Α'27-02-2006"*. Available at: <https://dparxol.gov.gr/dimos/dimotiko-simvoulio/apofaseisds/apofaseis-ds-2022/item/10595-ar-apof-91-2022-egkrisi-systasis-dimotikoy-symvouliou-neon-dimou-papagou-xolargou-symfona-me-ton-n-3443-2006-fek-41-t-a-27-02-2006.html> (Accessed: 6 July 2023).

Δήμος Σικυωνίων (2023) *55/2023 Απόφαση Δημοτικού Συμβουλίου*. Available at: <https://kiato.gov.gr/55-2023-απόφαση-δημοτικού-συμβουλίου/> (Accessed: 6 July 2023).

Δήμος Χαλκηδόνος (2022) ‘Συγκρότηση Δημοτικού Συμβουλίου Νέων Δήμου Χαλκηδόνος και έγκριση κανονισμού λειτουργίας του’. Available at: <https://dimoschalkidonos.gr/wp-content/uploads/2023/02/%CE%9A%CE%91%CE%9D%CE%9F%CE%9D%CE%99%CE%A3%CE%9C%CE%9F%CE%A3-%CE%9B%CE%95%CE%99%CE%A4%CE%9F%CE%A5%CE%A1%CE%93%CE%99%CE%91%CE%A3-%CE%94%CE%97%CE%9C%CE%9F%CE%A4%CE%99%CE%9A%CE%9F%CE%A5-%CE%A3%CE%A5%CE%9C%CE%92%CE%9F%CE%A5%CE%9B%CE%99%CE%9F%CE%A5-%CE%9D%CE%95%CE%A9%CE%9D-%CE%A7%CE%91%CE%9B%CE%9A%CE%97%CE%94%CE%9F%CE%9D%CE%9F%CE%A3.pdf>.

Δημοτικό Συμβούλιο Νέων Δήμου Θεσσαλονίκης (2018) *Κανονισμός Δημοτικού Συμβουλίου Νέων Θεσσαλονίκης*. Available at: <https://docplayer.gr/81362486-Kanonismos-dimotikoy-symvoylioy-neon-thessalonikis.html> (Accessed: 7 July 2023).

Δημοτικό Συμβούλιο Νέων Δήμου Παγγαίου (2021) *Κανονισμός Δημοτικού Συμβουλίου Νέων Δήμου Παγγαίου*. Available at: <https://disynpaggaiou.com/kanonismos/> (Accessed: 7 July 2023).

Δημοτικό Συμβούλιο Νέων Κομοτηνής (no date) ‘ΣΧΕΔΙΟ ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΥ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ Δημοτικό Συμβούλιο Νέων Κομοτηνής’. Available at: <https://www.exagonokomotini.gr/schedio-kanonismoy-leitoyrgias/> (Accessed: 7 July 2023).

Τοπικό Συμβούλιο Νέων Δήμου Θηβαίων (2019) ‘Αλλαγές στη σύσταση του ΔΣ του ΤΟΣΥΝ Δήμου Θηβαίων.’, 12 November. Available at: <http://tosynthivas.blogspot.com/2019/11/blog-post.html> (Accessed: 6 July 2023).

Ψήφισμα του Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης 2018/C 456/01 στις 18 Δεκεμβρίου 2018 σχετικά επί της στρατηγικής της Ευρωπαϊκής Ένωσης για τη νεολαία 2019-2027.
Available at:

[https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/HTML/?uri=CELEX:42018Y1218\(01\)](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/HTML/?uri=CELEX:42018Y1218(01))